

Prosbol. A Study in Tannaitic Jurisprudence

Solomon Zeitlin

The Jewish Quarterly Review, New Ser., Vol. 37, No. 4. (Apr., 1947), pp. 341-362.

Stable URL:

<http://links.jstor.org/sici?sici=0021-6682%28194704%292%3A37%3A4%3C341%3APASITJ%3E2.0.CO%3B2-F>

The Jewish Quarterly Review is currently published by University of Pennsylvania Press.

By purchasing content from the publisher through the Service you agree to abide by the Terms & Conditions of Use, available at <http://www.jstor.org/about/terms.html>. These Terms & Conditions of Use provide, in part, that this Service is intended to enable your noncommercial use of the content. For other uses, please contact the publisher of the journal. Publisher contact information may be obtained at <http://www.jstor.org/journals/upenn.html>.

Each copy of any part of the content transmitted through this Service must contain the same copyright notice that appears on the screen or printed page of such transmission.

For more information regarding this Service, please contact service@jstor.org.

PROSBOL

A Study in Tannaitic Jurisprudence

By SOLOMON ZEITLIN, Dropsie College

TANNAITIC jurisprudence, or, for that matter, any jurisprudence, can be studied by two methods, the dogmatic and the historic. By dogmatic method I mean the study of the Halaka as codified in the Mishna or in later codices, and by the historic method I mean the study of the origins and causes which led to a particular Halaka. A judge or a rabbi must follow the dogmatic method in deciding the law. He has to follow the law as it was codified, as it was decided by previous authorities. A student of the law, however, cannot follow the dogmatic method. He must investigate the causes which brought about the enactment of the law.¹ We know that some laws were enacted as a result of social, political and economic conditions, and, therefore, we recognize in the Jewish law the differences between the Babylonian Talmud and the Palestinian Talmud. These differences are not due merely to those of interpretation or to various versions of the previous law, but are related to diverse social and economic conditions in the given countries.²

I

According to the Pentateuch, every seventh year was called the sabbatical year, in which "every creditor shall release that which he had lent unto his neighbor; he shall not exact it of his neighbor and of his brother because God's

¹ See S. Z., ספר היובל, לכבוד לוי גינצבורג, למלאות לו שבעים שנה, הפקר ויאוש, גוי ירק, חש"ו, האקדימה האמריקנית למדעי היהדות.

² *Ibid.* p. ט"ז.

release had been proclaimed.”³ From tannaitic sources, we learn that Hillel had introduced Prosbol,⁴ by which the sabbatical year does not release the debt, and the creditor has the right to demand his loan. According to the same source, the Prosbol reads as follows: “I declare before you, judges in the place, that I shall collect my debt that I may have outstanding with . . . whenever I desire.”⁵ From the Mishna we also learn that if the creditor deposited his notes with the court, he may collect his loan from the debtor והמוסר שטרותיו לבית דין אינן משמטין. The sabbatical year does not apply to such a loan.⁶

Various questions confronted the rabbis of the Middle Ages. Is Hillel’s *Takkana* of Prosbol the same as המוסר שטרותיו, which is mentioned in the Mishna, or does the *Takkana* of Prosbol differ from המוסר שטרותיו? If it is the same, what was the purpose of Hillel’s *Takkana*? And if it is not the same, then what is the difference, and why did Hillel introduce the Prosbol, since, according to the Mishna, if a creditor deposited his notes with the court, the law of the sabbatical year does not apply to his loan and he may collect it? The rabbis of the Middle Ages were divided on this point. Some maintained that Hillel’s *Takkana* of Prosbol does not differ from the Halaka given in the Mishna, where it is stated that המוסר שטרותיו לבית דין אינן משמטין,⁷ while others held that Hillel’s *Takkana* of Prosbol did differ from this Halaka.⁸

³ Deut. 15.1–3.

⁴ Sheb. 10.2, פרובל אינו משמט זה אחד מן הדברים; התקין הלל הזקן פרובל . . . שיהאין הלל . . . מיכן אמרו הלל התקין, קס”ח, Sifre; הלל התקין פרובל 4.3, Git. שהתקין הלל . . . פרובל.

⁵ Sheb. *ibid.*, זה גופו של פרובל מוסר אני לכם איש פלוני ופלוני הדיינים שבמקום, פלוני שכל חוב שיש לי שאנכנו כל זמן שארצה.

⁶ *Ibid.* 10.1.

⁷ Rashi, Mak. 3b, הוא פרובל שהתקין הלל, מוסר שטרותיו לבית דין. Ket. 89a, הלל התקין פרובל כדי שלא חשמת שביעית שמוסר שטרותיו לבית דין.

⁸ R. Nissim, (on Alfasi), Git. 4, וכ”ח כיון דמדארייתא במסירת שטרות סניא, למה הוצרך לתקן פרובל.

There are other difficulties in connection with the *Takkana* of Prosbol. In the text of the Prosbol, the creditor declares: "I shall collect my debt that I have outstanding with . . .," from which it is clear that the Prosbol can take effect only after the loan was made. Yet, according to the Halaka פרוחבל המוקדם כשר, an antedated Prosbol is legal, which is in contradiction to the wording of the Prosbol itself.

II

Before establishing how the institution of the Prosbol arose, we should give a short survey of the development of שטר חוב — creditor's note. In the Bible, there is no mention of any written document connected with a loan. According to the biblical law, as well as the Roman law, a debtor was bound over to his creditor if he did not fulfill his *obligatio ex contractu*, that is, if he did not pay his debt to his creditor. The latter had the right to take the debtor or his children in bondage. According to the Roman law, the creditor had the right to even kill the debtor if he did not fulfill his *obligatio ex contractu*.⁹ That the creditor had certain rights over his debtor or over his children is shown by the story in the II Kings. We are told that "a certain woman of the wife of the sons of the prophets cried to Elisha saying: 'Thy servant, my husband, is dead, and thou knowest that thy servant already feared God and the creditor has come to take unto him my two sons for bond men!'"¹⁰ From her complaint, we may conclude with certainty that in Israel in ancient times if the debtor did not pay his debts, his creditor had the right to take him into servitude, or, if he had died, to take his children into bondage.

⁹ Comp. Gaii *Institutionum Iuris Civilis* III.

¹⁰ והגשה בא לקחת את שני ילדי לו לעבדים, 4.1.

From Nehemiah we learn that the Jews complained thus: "We have borrowed money for the king's tribute upon our fields and our vineyards. Yet now our flesh is as the flesh of our brethren, our children as their children; and, lo, we bring into bondage our sons and our daughters to be servants, and some of our daughters are brought into bondage already; neither is it in our power to help it; for other men have our fields and our vineyards."¹¹ Hence, after the Restoration, the debtor's *obligatio* was in the person as well as in the property.

The *obligatio in personem* — the creditor's right over the debtor, even to kill him, was abolished by the Romans in 313 B. C. E. by the *Lex Poetelia*.¹² The sages, after the Restoration, abolished the *obligatio in personem*. They introduced the *shtar*, which the debtor gave to the creditor, by which he placed his property as a hypothec. In this manner, they removed from the creditor the right over the person of the debtor. It became only an *obligatio in rem*. The creditor had the right to seize the property of the debtor, if he did not pay the debt, but he did not have the right to take him or his children in bondage.

As we learn from the papyri, as early as the year 456 B. C. E., the debtor used to give the creditor a note in which he not only obligated himself to pay the debt but also, if the debt was not paid, he gave the creditor the right to seize his property. If the debtor died before the debt was paid, his children had to pay it. A promissory note, written in the ninth year of Artaxerxes (456 B. C. E.) reads in part as follows: "You, Meshullam, and your children, have the right to take for yourself any security which you may find of mine, till you have full payment of

¹¹ 5.1-5. והנה אנחנו כבשים את בנינו ואת בנותינו לעבדים ויש מבנותנו נכבשות, 5.1-5. ואין לאל ידנו ושרתנו וכרמינו לאחרים.

¹² See Gaii, *op. cit.* III.

your money and interest thereon, and I shall have no power to say to you that I have paid you your money and the interest on it while this deed is in your hand, nor shall I have power to lodge a complaint against you before governor or judge on the ground that you have taken from me any security while this deed is in your hand. If I die without paying you this money and interest thereon, my children are to pay you this money and interest thereon. If they do not pay you this money and interest thereon, you Meshullam have a right to take for yourself any food or security that you may find of theirs until you have full payment of your money and interest thereon, and they shall have no power to lodge a complaint against you before governor or judge while this deed is in your hand."¹³

III

Early tannaitic jurisprudence does not speak of שטר חוב, creditor's note.^{13a} According to the tannaitic law, real property can be acquired in three ways;¹⁴ by money, that is, when the buyer pays the vendor the value of the property; by writ, that is, when the vendor transfers the title by writ; and by possession, that is, by acquiring property through holding it for a period of time, when the property was previously *res nullius*,¹⁵ or if there was no claim against it.¹⁶ By

¹³ אנת משלם ובניך שליטן למלקח לך כל ערבן זי תשכח לי בי זילבנן כסף ורהב . . . והן מיתח ולא שלמתך בכספא זנה ומרבית בני המו ישלמון לך . . . ולא יכלין וקבלין . . . עליך קדם סנו ודין וספרא זנה בידך . . . No. 10. *Aramaic Papyri of the Fifth Century B. C.* Edited, with translation and notes, by A. Cowley. Oxford, at the Clarendon Press. 1923.

^{13a} אמר עולא דבר תורה אחד מלוה בשטר ואחר מלוה, B. K. 175b. Comp. also B. K. 175b. אמר עולא דבר תורה אחד מלוה בשטר ואחר מלוה, B. K. 175b. מה טעם שעבודא דארייתא . . . ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש דאמרי תרווייהו מלוה על פה נובה מן הירושין ומן הלקוחות מאי טעמא שעבודא דארייתא

¹⁴ Kid. 1.5, נכסים שיש להם אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה.

¹⁵ Also if the buyer held the property for a period of time.

¹⁶ כל חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה, B. B. 3.3, Mishna. Comp. also Mishna B. B. 3.3, מחאה.

these methods, a pagan slave could be acquired,¹⁷ as well as a wife.¹⁸

By introducing *שטר חוב*, the sages not only changed the rights of the creditor over the debtor but also modified the biblical laws of releasing the debts in the sabbatical year. According to the Bible, any debt which outlasted a sabbatical year could no longer be collected. However, with the introduction of the *שטר חוב*, the creditor could collect his debt even though it was not paid before the arrival of the sabbatical year, on the principle that the property of the debtor was mortgaged to the creditor at the time when the note was written, and thus before the sabbatical year arrived. However, such a note had to be deposited with the court.¹⁹

Such notes were usually kept in the archives of the record office in the Temple. Josephus relates that the Sicarii, in order to win the debtors over to their cause, destroyed the money-lenders' bonds, kept in the record office²⁰ near the "bouleuterion," council chamber (courthouse).²¹ And the Mishna refers to this when it says that the sabbatical laws do not apply to those who deposit creditor's notes with the court. On the same principle, if a loan is given on security, the laws of the sabbatical year do not apply because, when the debtor gives a pledge or security to the creditor, it is exchanged for his debt. If the debtor does not fulfill his obligation, the pledge becomes the property of the creditor.²² The latter really acquired the pledge at

¹⁷ Kid. 1.3.

¹⁸ Ibid. 1, האשה . . . נקנית בכסף בשטר ובביאה.

¹⁹ Comp. Git. 37a, ר' יוחנן ור' שמעון בן לקיש דאמרו תרווייהו . . . שטר שיש בו, והמוסר שטרותיו לב"ד אין משמטין. אחריות נכסים אינו משמט . . . תנן התם . . . ושטר העומד לנכות כנבוי דמי. *Comp. also ibid.*

²⁰ B. J. II, 427, *μεθ' ἃ τὸ πῦρ ἐπὶ τὰ ἀρχεῖα ἔφερον ἀφανίσαι σπεύδοντες τὰ συμβόλαια τῶν δεδανεικότων καὶ τὰς εἰσπράξεις ἀποκόψαι τῶν χρεῶν.*

²¹ . . . ἀρχεῖον καὶ τὴν ἄκραν καὶ τὸ βουλευτήριον. *Ibid.* VI.354.

²² המלוה את חבירו על המשכון אף על פי שהחוב מרובה על המשכון אינו משמט,

to others כשר פרוחבל המוקדם is to be interpreted if the loan was transacted, let us say, in February, and the Prosbol was handed in to the court in April but was dated March, such a Prosbol was valid, because that would be to the disadvantage of the creditor, since the loans made from March to April were not included in the Prosbol. However, כשר פרוחבל i. e. if the loan was transacted, let us say, in February, and the Prosbol was handed in to the court in March and was dated April, such a Prosbol was not valid, because it would be to the advantage of the creditor since loans made from March until April were included in the Prosbol.²⁹

כיצר כתבו בניסן והקדים זמנו מאדר כשר . . . אבל אם איחר זמנו וכתבו מאייר פסול (ה' שמיטה ויובל, פ"ט כ"ב). This contradiction between his Commentary on the Mishna and between his statement in the *Mishne Torah* was noticed by his contemporaries, who asked him for an explanation. He replied that his statement in the *Mishne Torah* was correct, while that in the Commentary on the Mishna represented a first draft and was made without due deliberation. שאלה, תורנו הדרתו הדין בפירוש פרוחבל. המוקדם והמאוחר כיצר הוא לפי שראינו שהאדון כתב דברים בחיבורו ומצינו בפירושו למשנה בהפך מה . . . תשובה, מה שכתבנו בחיבור הוא הנכון שאין בו ספק וכן כתבנו בפירוש המשנה, ומה שהניע לירכס פירוש המשנה ומצאתם בו הפך מרברי שכתבתי בחבור זה שהניע אליכם הוא המהדרורא קמא שיצאה מתחת ידיו קודם שעיינו ודקדקנו היטב ונמשכנו באותו פירוש על מה שכתב בעל ספר הרינים רב חפץ נ"ע והטעות הוא מעל הספר הוה ונמשכנו אחרי דבריו מפני שלא עיינו בדבר היטב אבל אחר שדקדקנו בדבריו ועיינו בהן נתבאר לנו מה שכתבנו בחיבור. ודעו כי כן גם כן יש במהדרורא קמא זו של פירוש המשנה שהניע לירכס מקומות רבים כיוצא בזה בעניינים שנמשכנו מהם בכל דבר מאותם הדברים לרעת נאון מהנאונים ואח"כ נתבאר לנו הענין וראינו הדחיית שיש לאותם הדעות והסברות של אותם הנאונים באותם הדברים ודחינו אותם . . . וכתב משה. (תשובות הרמב"ם, אברהם חיים פריימן, ירושלים).

This responsum is of great interest. It reveals that Maimonides acknowledged that some of the interpretations given in his Commentary on the Mishna were incorrect, and that this was due to his reliance on the Geonim. It also shows that he did not altogether admire some of the Geonim. Comp. also, כסף משנה (ה' שמיטה ויובל פ"ט) כסף משנה, וכל להבין ומסתברא רכל מלוא שנעשית אחר זמן הפרוובל אינה משמטת, See also Isaak ben Abba Mari, בשעה שמוציא הפרוובל בביתדין כתוב בו וכל חוב שיש לו ולישנא מעליא נקט והא דרשב"ג תרוספתא עיקר . . . והיינו דתנן פרוובל המוקדם כשר שאם הלוא לוח ממנו בניסן וציוה הלוא לדיינין לכתוב הפרוובל באדר שלפניו . . . ואם לוח בניסן ואיחר זמן (עטור). See S. Lieberman, ח"א, ראושונים, ח"א.

²⁹ Comp. also R. Nissim Gaon, quoted by R. Isaak ben Abba in היכא שהלוח בניסן בשנה אחת של שביעית, והלוח לו מלוא אחרת בניסן. ספר העטור

It is impossible to accept these interpretations because in the Mishna the Prosbol is given alongside of the note. The antedated note,³⁰ שטר מוקדם which is invalid, refers to the loan. The note was written before the loan was transacted.³¹ In the same manner, a postdated note שטר מאוחר is valid. It does not mean that the date in the note is later than the writing of the note, but it means that the note postdated the loan, and such a note is valid. In the same manner, we must assume in regard to the Prosbol that it cannot refer to the difference between the time of the writ-

בשנה ששית של שביעית, והודיע לדיינים שתי הלוואות אלו, והדיינים הקדימו הפרובל שני באר ש לפני ניסן דהוה ליה פרובל מוקדם למלוה שניה כשר . . . אבל אם הודיע לדיינים באר בשנה ששית והלוה הממון בניסן של ששית, ואיחרו הדיינים את הפרובל וכתבו זמן הפרובל באייר של אחר ניסן, מניסן של שנה ששית, הרי זה פסול, ואפילו בו מלוה ראשונה אין גובין בו.

פרובל המוקדם כשר והמאוחר פסול. שטרי חוב המוקדמים פסולים, והמאוחרים כשרים.

³¹ Comp. Rashi, Sanh. 32a, ליכתב קודם המלוה, שטרי חוב המוקדמים; B. M. 72a, לשטרות, להבחין איזה שטר חוב מוקדם למלוה, R. H. 2a, המוקדמים למלוה, ואיזה מאוחר.

Maimonides, in his Commentary on the Mishna, interprets שטר מוקדם to mean that if A borrowed money and gave to the creditor a note and repaid the loan without getting his note back and then obtained another loan for the same amount, this note is called מוקדם and is invalid. וענין שטרי חוב המוקדמים פסולין . . . כגון שלוח ראובן משמעון ומנו וכתב לו שטר, אחר כן החזיר ראובן משמעון ממנו שהלוה וכתב לו שמעון מחילה ונשאר השטר בירו . . . ואחר כן לוח ראובן משמעון ממנו שני, ואמר לו ראובן אל תצרכני לכתיבת שטר אחר השטר הראשון שהיה לך עלי יהיה בדרך אחרי ספק הממון אחר, שהשטר ההוא הוא מוקדם . . . ונעשה פסול . . . ואמרו מאוחרין כשרין מבואר והוא שיקח המלוה ויכתב השטר אחרי כן . . . זה פירוש מוקדמין ומאוחרין ויש לך להתבונן בו מפני שרבים כשלו בו וחשבו שכל מי שיכתוב שטר חוב מוזמן ואחר כך לקח הממון ההוא בשטר R. Isaaq ben Abba Mari correctly pointed out that this interpretation of Maimonides is incorrect. ור' משה בן מיימן דחק עצמו ופי' מוקדמין שטר שלוח בו וחזר ולוח בו, וליחא דההוא מכללא נפקא כדמוכח בפ' שנים אוהזין, שטר שלוח בו ופורעו אינו חוזר ולוח בו, אימת אלימא למחר וליומא אוהרי, תיפוק לי' דהוה מוקדם ותנן שטרי חוב המוקדמין פסולין, ואם איחא, לימא לי' תנינא שטרי חוב המוקדמין פסולין ולא הליל שטרי חוב. Maimonides in his *Mishne Torah* apparently retracted what he wrote in his Commentary on the Mishna. המוקדמים פסולין שהרי טורף בהן לקחות שלא כדין ולפיכך קנסו אותו חכמים ולא יבנה בשטר מוקדם אלא מבני חורין גזרה שמא יטרופ מוזמן ראשון שהקדימו, שטרי חוב המאוחרין כשרין שהרי הורע כחו של בעל השטר שאינו טורף אלא מוזמן השטר ה' מלוה . . . ונלוה, כ"ג.

ing of the Prosbol and the affixed date of the Prosbol. Certainly, we cannot assume that an antedated Prosbol means that it was written before the loan was transacted, because a Prosbol written before a loan was transacted could not be valid since the text of the Prosbol reads "any loan which I have." Therefore, it is quite clear that the loan must precede the Prosbol and not the Prosbol the loan.³²

In the same Tosefta it is stated that Rabban Simon ben Gamaliel said *משמט זה אינו משמט*; in the case of a loan transacted after the Prosbol was written the sabbatical year does not apply, and the creditor has the right to collect the loan. There is another variant, however, which reads that a loan transacted after the Prosbol was written is *משמט* i. e. it is cancelled by the sabbatical year; such a Prosbol is not valid.³³ This reading undoubtedly is correct, in spite of the fact that all the great rabbis of the Middle Ages give the reading *הרי זה אינו משמט*.³⁴ It is impossible to assume that Rabban Simon ben Gamaliel held that a Prosbol, written before the loan is transacted, is valid, for this would contradict the text of the Prosbol. The text of the Prosbol, as we said before, is in the past tense *כחוב שיש לי*.³⁵ However, we must explain how such a change was made in the words of Rabban Simon ben Gamaliel from *משמט* to *משמט זה אינו משמט*. It seems that the change was brought about by the erroneous interpretation by some

³² שצריך כתיבתו אחר הלואה מדגריסין במשנה כל שיש לי, ולא קתני שיהיה לי
העטור. Rav Nissim Gaon, quoted in the text.

³³ See Saul Lieberman, *ad loc.* תוספת ראשונים ח"א, בחזון יחזקאל מניה כאן: הרי זה משמט, והנהיה זו ולמרות זה שהוא נתלה באילן גדול, אין לה שחר, כי גירסתנו מתאשרת ע"י רב חפץ, ר"ן גאון, הרמבם, ריבמץ, הר"ש העטור והא"ז

³⁴ ולפיכך גירסתנו: אינו משמט היא למעלה מכל ספק ופקוק, ולפי זה יוצא שהפרובל צריך להיות לפני ההלואה. ועכשיו מתעוררת השאלה איך להתאים תוספתא זו למשנתנו: פרוכבל המוקדם כבר והמאוחר פסול, ועל מרכה זו ישבו כבר הגאונים והראשונים. . . סוף דבר, הגירסא הנכונה בתוספתא, היא כמו שהיא לפנינו, והפשט במשנה הוא כפי' הירושלמי שפרובל המוקדם הוא שהקדים א.ז זמנו. . . והפשט הפשוט *Ibid.* הוא שרשב"ג חולק על משנתנו וכן חולק הוא גם על הרישא של התוספתא

³⁵ See note 32.

of the rabbis of the Middle Ages of the passage פרוחבל כשר המוקדם that a Prosbol written before the loan was given is valid, and והמאוחר פסול that a Prosbol written after the loan was transacted, is invalid. The present reading in the Tosefta is due to the interpretation of the rabbis of the Middle Ages that if the Prosbol was written before the loan was transacted, the Prosbol is valid.

V

Some readings in the tannaitic literature reveal that they were changed to comply with the views held by the Amoraim and even by the Geonim. It is worth while giving a few examples.

A Mishna in Eduyyot reads: "In case a needle was found in meat the knife and the hands were clean, while the meat was defiled. If, on the other hand, it is found in the dung, everything is clean."³⁶ In the Talmud a statement by Rabbi Akiba is appended to this. It reads as follows: "We prove our point that there is no defilement of hands in the temple."³⁷ This statement was incomprehensible to the Amoraim. They asked, "Why does he say only, there is no defilement of the hands in the temple?³⁸ He should have included vessels, since the knife also is declared clean." From explanations given by the Babylonian rabbis it is evident that the underlying reasons for R. Akiba's statement were unknown to them.

The Mishna, in my opinion, had the original reading: המחט שנמצאת בבשר שהסכין טהור והבשר טמא. "In case a needle was found in the meat the knife was clean, while the meat was defiled." Now we can understand R. Akiba's state-

³⁶ אף הוא העיר (ר' חנינא סנן הכהנים) . . . על מחט שנמצאת בבשר שהסכין והידים טהורות, והבשר טמא, ואם נמצאת בפרש הכל טהור.

³⁷ אמר ר' עקיבא זכינו שאין טומאת ידים במקדש Pes. 19a.

³⁸ ונימא שאין טומאת ידים וכלים במקדש *ibid.*

ment.³⁹ The meat is unclean, because of the needle; the knife is clean since hands do not defile in the temple. The schools of Shammai and Hillel decreed that hands defile every vessel in the temple.⁴⁰ From this Mishna declaring the knife clean, R. Akiba deduces זכינו that there is no defilement of hands in the temple, for, did not the hands hold the knife? Some compilers of the Talmud, having before them the statement of R. Akiba שאין טומאת ידים במקדש and not having the word ידים in the Mishna, inserted ידים so as to read שהסכין והידים טהורות and this impelled later rabbis to ask, Why does not R. Akiba refer to vessels as well?"⁴¹

Another example may be quoted. It is stated in the Palestinian Talmud that R. Johanan said that if a master renounces his right to his slave, he is no longer permitted to use the services of the latter and has no power to issue a writ of freedom.⁴² According to the Babylonian Talmud, R. Johanan held that if the master renounces his rights to his slave, the slave regains his freedom, and the master must issue a writ of freedom to him.⁴³ There is a contradiction between the Palestinian and the Babylonian Talmuds in the statement by R. Johanan as to the status of a slave. There is no question that in the Babylonian Talmud the statement by R. Johanan was changed. According to the Palestinian law (Roman law), if a master renounces his rights to a slave, the latter does not regain his freedom but becomes a *res nullius*.⁴⁴ R. Johanan, who was a Pales-

³⁹ אין טומאת ידים במקדש.

⁴⁰ משעבר הרגל והיה מעבירין, Hag. 3, 7, Sheb. 13b; Yer. *ibid.*; על טהרת עורה. . . ואמרין להם הוזהרו שלא חגעו בשלחן [במנוחה] פעם אחת הטבילו את המנוחה אמרו צדוקים ראו פרושים מטבילין גלגל חמה וסאור והלבנה.

⁴¹ See S. Zeitlin, The Halaka in the Gospels, *HUCA* I, 365-69.

⁴² ר' אבהו בשם ר' יוחנן אמר המפקיר את עבדו אינו רשאי לשעבדו ואינו רשאי לכתוב לו נט שיחרור, Yer. Git. 4.

⁴³ והאמר עולא אמר ר' יוחנן המפקיר עבדו יצא לחירות וצריך נט שיחרור.

⁴⁴ Rudolph Sohm, *The Institutes of Roman Law*, p. 173.

tinian, followed the Palestinian law. Therefore, according to him, if a master renounces his rights over his slave, he is no longer entitled to his services nor does he have the right to issue a writ of freedom, since the slave is no longer his property. The slave is a *res nullius*. In Babylonia, however, there was a different law. Therefore, the statement of R. Johanan was modified to read that the slave regains his freedom if the owner renounces his rights over him, but needs a writ of freedom from his owner.⁴⁵

Another striking example may be cited where the Geonim changed the reading of the Talmud in accordance with their theories. In the tractate Sanhedrin of the Babylonian Talmud, we have a statement that an authorization obtained from the Babylonian Exilarch is valid both in Babylonia and in Palestine. However, an authorization obtained from the authorities of Palestine is valid 'there,' i. e. Palestine, but not 'here,' i. e. Babylonia.⁴⁶ But, according to the reading, recorded in the *Midrash Wehishir*, which is a Palestinian product, anyone who received an authorization in Palestine could render decisions in Palestine and in Babylonia. However, if he obtained an authorization in Babylonia, it is valid for Babylonia but is void in Palestine.⁴⁷ We may say with certainty that the present text, which we have in the Talmud Sanhedrin, was tampered with, and that the original reading was מהני להכא מהני that the authorization obtained in Palestine was valid in Babylonia. This change was brought about by the opinion held by the Babylonian authorities that they were superior to the Palestinian scholars.⁴⁸

⁴⁵ See S. Zeitlin, הפקר ויאוש.

⁴⁶ פשיטא מהכא להכא ומהתם להתם מהני ומהכא להתם מהני דהכא שבט והתם ש"מ, מחוקק . . . מהתם להכא מאי . . . ש"מ מהתם להכא לא מהני ש"מ . . .

. . . אבל נטל רשות מראש ישיבה שבבבל ורן בארץ ישראל אינו מועיל . . . לפי ש"מ . . . שבארץ ישראל נאמר שבט . . . אבל בבבל נאמר בה מחוקק . . . ועוד הלכה למעשה . . . שאין מועיל רשות בבל בארץ ישראל (ספר והזוהר, משפטים).

⁴⁸ See S. Zeitlin, *Religious and Secular Leadership*, pp. 105-112. It

VI

From the Tosefta, we learn that the time for writing the Prosbol was on the eve of the New Year of the post-sabbatical year, i. e. the beginning of the eighth year.⁴⁹ However, we have another variant of the same Tosefta, which states that the time for writing the Prosbol was on the eve of the New Year of the sabbatical year.⁵⁰ This reading is unquestionably correct. According to a Mishna if a debtor returns his loan to the creditor during the sabbatical year, the sages will be pleased with him.⁵¹ It is had already noticed by such authorities as the Tosafists that hypothetical passages exist in the Talmud. Comp. Nidah 24a, אמר רב פפא בפניו מוסמסין כ'ע לא פליגי. והא דקאמר איתיבה ר' יוחנן לריש לקיש לא היו דברים כולי עלמא לא פליגי, הא דקאמר לעיל איתיבה, comp. also Yeb. 35b, מעולם והא דפריך לעיל ריש לקיש, B. B. 154b; (מיתבי) הכונס יבמתו לא היו דברים מעולם לר' יוחנן ממשנת בר קפרא ואמר לו ר' יוחנן שאני אומר מודה בשטר שכתבו א'צ לקיימו, לא אמר דבר זה מעולם וכולה סוגיא דלעיל ליתא לפי מסקנא זו.

See Nachmanides' Commentary on Deut. 15.1, אימתי כותבין עליו פרוזבל ערב ראש השנה של מוצאי שביעית. שכן מצינו בתוספתא שכותבין פרוזבל ער'ה, שו"ת הרשב"א ח"ב. Comp. also של מוצאי שביעית.

אימתי כותבין פרוזבל ערב ראש השנה של שביעית כחבו ערב ראש השנה של 50 כדתנן אימתי כותבין עליו פרוזבל ערב, ספר העטור. Comp. also מוצאי שביעית ראש השנה של שביעית. . . . והא דגרס' אימתי כותבין פרוזבל ערב שביעית לא בא למעט אלא שאין כותבין אותו משכנס שביעית אבל קודם שביעית כותבין אותו בכל שעה עד כדתנן אימתי כותבין פרוזבל ערב ראש השנה, כפתור ופרח, פרק חמשים; ערב שביעית שלפני שביעית. וכן נמי כתב הר' בן מלכי צדק פרוזבל דינו ליהכתב עד שלא תכנס אהבת ציון, Comp. also Ratner. . . . השמיטה. . . . והוא יום ערב ר"ה של שנה השביעית *ad loc.* וירושלים.

R. Samson, in his commentary on this Mishna, interprets שביעית to mean the last day of the sabbatical year, ביום אחרון של שביעית אי נימו בשמינית, Rashi likewise, gives the same interpretation (Git. 37b). However, the term שביעית in the Talmud always has the connotation of the sabbatical year, and not the post-sabbatical year or the end of the sabbatical year. Rashi and the other authorities were apparently compelled to interpret the term שביעית as meaning the end of the sabbatical year because, according to the *Sifre*, the sabbatical year released debts only at the end of the sabbatical year. (Comp. Rashi *ibid.*) מקץ שבע שנים יכול מתחילת השנה או בסופה הרי (Sifre Deut.). Comp. also אהה דן. . . . אף קץ האמור כאן בסופה ולא בתחילתה. Comp. also Ar. 28b; Yer. R. H. 3, 5. See העטור, המחזיר חוב לחבירו דווקא בשביעית, העטור. אבל לאחר שביעית לא מקץ. See also Abraham ibn Ezra, Deut. 15.1, שבע שנים תעשה שמיטה בתחלת השנה. Similarly, the rabbis interpret the שחוטט את הפרה וחלקה בראש השנה אם היה החדש מעובר (Sheb. 10, 2)

pression פסול כשר והמאוחר פסול is to be interpreted to mean that if the Prosbol was written before the arrival of the sabbatical year it was valid, and the creditor could collect his debt. But, if the Prosbol was written at the end of the sabbatical year i. e. on the eve of the New Year of the post-sabbatical year, it is not valid, because all the debts were cancelled by the sabbatical year.⁵³ However, there was another opinion that even such a Prosbol was valid, and that is what the Tosefta says: כתבו ערב ראש השנה של מוצאי שביעית, אע"פ שחזר וקרעו לאחר מכן גובה עליו והולך אפילו מאוחר לזמן מרובה. This opinion that a postdated Prosbol is valid is also recorded in the Palestinian Talmud: והתני: פרובל בין מוקדם בין מאוחר כשר. The statement in the Palestinian Talmud is the same as that in the Tosefta.

Those who hold that פרובל המוקדם, a Prosbol written before the loan was executed, is valid in contrast to שטר פסול המוקדם a promissory note given before the loan was executed which is invalid, find support in the Tosefta,⁵⁵ where it is stated כשר בנט פסול בפרובל כשר בפרובל פסול בנט. They interpret the word נט to mean a promissory note and explain the Tosefta in the following manner: A postdated promissory note is valid, while a postdated Prosbol i. e. a Prosbol written after the loan was transacted, is invalid; an antedated Prosbol i. e. a Prosbol written before the loan was executed is valid, while an antedated promissory note i. e. a note given before the loan was executed, is invalid.⁵⁶

⁵³ Comp. פרובל המוקדם — ופירושה מוקדם לסוף שנת [השמיטה], ספר ראב"ה. ספר הישר לרבנו חם כשר, והמאוחר לאחר סוף שביעית פסול, ספר הישר לרבנו חם.

⁵⁴ See Yer. Sheb. 10, ואין מונה אלא, (ואין מונה אלא, (משעת הכתב).

⁵⁵ Comp. Mishna Sheb. *ad loc.* מלאכת שלמה; ספר העטור.

⁵⁶ Comp. ספר השטרות להרב ר' יהודה הברצלוני. ובשאלה להגאון והא דתנא בתוספתא הכשר בנט פסול בפרובל, הכשר בפרובל פסול בנט . . . בשלמא הכשר בנט פסול בפרובל מתניתן היא שטרי חוב המוקדמין פסולין וההיא דאמר בתוספתא כשר, והמאוחרין כשרין, פרובל המוקדם כשר והמאוחר פסול בנט פסול בפרובל, כשר בפרובל פסול בנט חוב כאמר (ריטב"א, גנין, י"ח).

While it is true that the word *get* in the Talmud has also the connotation of any kind of writ, however, in this Tosefta, the word *get* applies only to a writ of divorce. This is substantiated by the text of the Tosefta in its entirety. The text of the Tosefta reads as follows: כשר בנט פסול בפרחובל, כשר בפרחובל פסול בנט. כשר באשה פסול ביבמה, כשר ביבמה פסול באשה. כשר בגרושה פסול בחלוצה, כשר בחלוצה פסול בגרושה. This Tosefta, in my opinion, is to be interpreted in the following manner: "a writ of divorce on condition is valid,⁵⁷ while a Prosbol on condition is not valid;" כשר בפרחובל, a creditor may include in his Prosbol the loans which he made to five different people;⁵⁸ פסול בנט, a writ of divorce may be issued by the husband only against one wife.⁵⁹ כשר בפרחובל פסול בנט may be also interpreted in this way: a Prosbol must be written in the past tense;⁶⁰ but a writ of divorce in the past tense is invalid.⁶¹

כשר באשה פסול ביבמה, a woman may be acquired in one of three ways, either by money, by *usus* or by a writ.⁶² A *יבמה* a levirate marriage may be consummated only by *usus*.⁶³

ונט מאוחר ודאי כשר כדקתני: (חרושי הרשב"א גטין, יז) Comp. also Ibn Adret, בתוס' חולין, כשר בנט פסול בפרחובל, כשר בפרחובל פסול בנט, נט מאוחר כשר ובתוספתא דחולין נמי תניא כשר בנט פסול בפרחובל, כשר בפרחובל; ופרחובל פסול פסול בנט [כשר בנט] דהיינו מאוחר פסול בפרחובל דפרחובל מאוחר פסול וטעמא דמילתא משום דגופו של פרוחובל מוסרני לכם . . . כל חוב שיש לי אצל פלוני וכשהוא מאחרו נמצא שבכלל פרוחובל זה חובות שהלוה לאחר מכאן ולפיכך פסול . . . אבל אחרים אומרים דנט מאוחר פסול וכן דעת הרמב"ם . . . והא דתניא בתוספתא כשר בנט פסול בפרחובל כשר בנט חוב קאמר דאף [שאר] שטרות נקראים נט R. Nissim on Alfasi, *ibid.* See Saul Lieberman, *op. cit.* ח"ב.

הרי זה ניטך על מנת שחתיני לי מאחים וזו הרי זו מגורשת, Comp. *Git.* 7.74. also Mordecai, *Git.* 4.

⁵⁸ Sheb. 10. חמשה לווין מן אחד אינו כותב פרוחובל אחד לכולן.

⁵⁹ Comp. *Mishna Git.* 3, *passim*. Comp. also נט על נט . . . וכתב לה לשמה . . . שכתב שלא לשם אשה פסול.

⁶⁰ כל חוב שיש לי.

⁶¹ גופו של נט הרי את מתרת לכל אדם.

⁶² האשה נקנית בני' דרכים בכסף בשטר ובביאה.

⁶³ *Yeb.* 54a, *passim*. ביאה נותרת בה ואין כסף ושטר נותרין בה.

כשר ביבמה פסול באשה, a levirate marriage by an imbecile or a minor is valid,⁶⁴ however, a marriage by a minor or imbecile is not valid.⁶⁵

כשר בגרושה פסול בחלוצה, a writ of divorce made out under compulsion is valid;⁶⁶ a *halitza* (levirate divorce) under compulsion is invalid,⁶⁷ כשר בחלוצה a *halitza* under false assumption is valid;⁶⁸ פסול בגרושה a writ of divorce under false assumption is invalid.⁶⁹ Thus, we can see from the wording of the Tosefta that it deals with divorce and marriage. Hence the expression כשר בגט refers to a writ of divorce.

VII

I believe that we have cleared up the confusion in the tannaitic literature in regard to Prosbol and are able to summarize the *Takkana* of Prosbol, which was introduced by Hillel. Before his time, the creditor in order not to lose the money which he had loaned to his fellowmen on account of the sabbatical year, deposited with the court the promissory note given to him by the debtor. Such a promissory note had a clause to the effect that the real property of the debtor was mortgaged to the creditor. In such a case, the creditor had the right to collect the debt

⁶⁴ חרש שוטה [וקטן] שבעלו קנו ופטרו את הצרות *Tosefta ibid.* 10, 11. Or יבמה יבוא עליה בין בשוגג בין במזיד, בין באונס ובין ברצון.

⁶⁵ שוטה וקטן שנשאו נשים ומתו, נשיהם פטורות מן החליצה ומן היבום *ibid.* Or הכשר בגרושה, ספר השטרות. Comp. כל ביאה שהיא אינה לשם קדושין אינה ביאה פסול בחלוצה איסתבר לה [נט מעושה כשר חליצה מעושה פסולה כשר בחלוצה פסול בגרושה] חליצה מוטעת כשרה נט מוטעה פסול יליף מינן אי הכי הוא ופירש הכשר באשה פסול ביבמה לא קאמינא על בירוריה, הכי חזינן לענין חלוצה וגרושה כראסתבר לכוון, והכשר באשה שאם באתה ואמרה מת בעלי תנשא לפום הלכתא, ופסול ביבמה רתנן אינה נאמנת לומר מת יבומי שתנשא.

⁶⁶ נט מעושה כשר *Yeb.* 106a.

⁶⁷ חליצה מעושה פסולה *ibid.*

⁶⁸ חליצה מוטעית כשרה *ibid.*

⁶⁹ נט מוטעה פסול *ibid.*

even after the sabbatical year, on the premise that the property of the debtor was already mortgaged before the sabbatical year. According to the opinion of the school of Shammai, anything which ultimately has to be collected is considered as already collected.⁷⁰ However, that was only a custom and had not as yet been sanctioned. Hillel introduced the *Takkana* that the creditor may write a writ — a Prosbol, even without the knowledge of the debtor,⁷¹ in which he declares that he will collect all the debts people owe him. The Prosbol is valid, whether or not the creditor has a promissory note, and whether or not the note was deposited with the court.⁷² This *Takkana* Hillel made a law by supporting it by a verse in the Pentateuch.⁷³ A *Takkana* must always be based on the Pentateuch.⁷⁴

Since the Prosbol, in some ways, took the place of a promissory note, it had to be similar to it. Since a promissory note is valid only when it has a clause of אחריות נכסים,^{74a} so the Prosbol was valid if the debtor has real property.⁷⁵ However, if the debtor has no real property, but the creditor has, the latter may, by legal fiction, assign part of his property to the debtor and thus write a Prosbol.⁷⁶

The Prosbol was supposed to be written before the eve of the sabbatical year.⁷⁷ However, according to some later

⁷⁰ Git. 37a, רמי ליגובת העומד שטר דאמרי הוא דאמרי הוא דאמרי.

⁷¹ See Tosefta B. B. 11, 7, שאין כותבין פרובולין אלא מרעת המלוה.

⁷² See above p. 347. The phrase ואפילו נתונים ברומי, should be interpreted "if the notes are in Rome" and not "if the judges are in Rome." See R. Nissim, Git.; see also, מאת יצחק זאב כהנא, שמיטת כספים.

⁷³ See Yer. Sheb. 10.2, ופרובול דבר, התורה; ומכאן סמכו לפרובול שהוא מן התורה; ופרובול דבר, תורה? כשהתקין הלל סמכוהו לדבר תורה ואת אחיך. Comp. also Sifre, Deut. תורה? כשהתקין הלל סמכוהו לדבר תורה ומשמש ידך ולא המוסר שטרותיו לביד, מיכן אמרו הלל התקין פרובול.

⁷⁴ Comp. S. Zeitlin, The Origin of the Ketubah, *JQR*, 1933.

^{74a} Comp. S. B. M. 13a, מאיר שטר חוב שאין בו אחריות, נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חורי אחריות טעות מופר הוא בין בשטריו הלוואה; נכסים אין גובה לא ממשעבדי ולא מבני חורי (ibid. 15b). בין בשטר מקח וממכר.

⁷⁵ אין כותבין פרובול אלא על הקרקע.

⁷⁶ אם אין לו מוכהו בתוך שרהו כל שהוא.

⁷⁷ See above p. 356.

Although I have dealt with the origin of the Prosbol and its application during the tannaitic period, and have presented the difference between שטרותיו לב"ד and the *Takkana* of Hillel, I have not discussed the laws of the Prosbol after the tannaitic period, since my purpose was to treat only tannaitic jurisprudence.

the sphere of the Palestinian Sabbatical year and acquainted only with the less capitalistic Babylonia." We also find the following statement by another writer: "A serious panic was thus averted, and credit once again operated normally." (*Journal of Religion*, Oct. 1946). It is indeed unfortunate that some writers who have no knowledge of the Talmud write on Jewish history of which the Talmud is the source.